

KRONIK

Hvis vi forveksler kritik af Israel med antisemitisme, svækkes kampen mod reel antisemitisme

En ny deklARATION vil omdefinere antisemitisme, fordi den bredt accepterede definition ikke levner megen plads til at kritisere Israels politik og skader den overordnede kamp mod jødehad. Den bør vi tage til os i Danmark, skriver teolog Uffe Gjerding i denne kronik

Kritikere af Israel stemples let som 'antizionistiske', en underkategori under antisemitisme, skriver dagens kronikør. På fotoet ryddes der op i en synagoge i Ashkelon, Israel, efter et missilangreb fra Gaza den 16. maj.

DAN BALILTY

[Uffe Gjerding](#)

DEBAT

25. maj 2021

Dette er et debatindlæg. Indlægget er udtryk for skribentens egen holdning.

I marts 2021 udkom Jerusalem Deklarationen om Antisemitisme som resultat af et arbejde påbegyndt i 2020 af en gruppe akademiske eksperter inden for antisemitismestudier og beslægtede fagområder.

Initiativet er taget af Van Leer Jerusalem Institute og kom som følge af problemet med, at den retligt ikkebindende arbejdsdefinition, der i 2016 blev offentliggjort af International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA), og som bruges vidt og bredt, har vist sig at være uklar på en række områder.

Den hidtidige definition er åben for forskellige fortolkninger og har ført til kontroverser, der har svækket kampen mod antisemitismen trods intentionen om det modsatte. Målet for deklARATIONEN er således at skabe en klarere vejledning til oplysning om og identifikation og bekæmpelse af antisemitisme, men også sikre en platform for en åben debat om det omstridte spørgsmål om Israel og Palæstinas fremtid.

Deklarationen er underskrevet af mere end 200 prominente internationale akademikere inden for feltet. De har forskellige politiske synspunkter og ikke noget ønske om at fremme en bestemt politisk dagsorden.

Magtkritik eller antisemitisme

IHRA's definition på antisemitisme fra 2016 blev oprindeligt til i et forsøg på at dæmme op for en bølge af antisemitiske angreb i Europa, hvoraf nogle blev forbundet til Den anden Intifada.

Den lød: »Antisemitisme er en bestemt opfattelse af jøder, der kan udtrykkes som had mod jøder. Retoriske og fysiske former for antisemitisme rettes mod jødiske og ikkejødiske enkeltpersoner og/eller deres ejendom samt institutioner og religiøse samlingssteder, der tilhører jødiske samfund.«

Denne definition er ikke i sig selv videre problematisk, men problemet ligger meget mere i tolkningen, for i vejledningen, der følger med, drejer syv ud af de 11 eksempler sig om kritik af Israel.

Jonathan Shamir skrev i den israelske avis Ha'aretz den 18. april 2021 om, hvordan den israelsk-palæstinensiske konflikt og dens forhold til antisemitisme i stigende grad deler den globale jødedom. IHRA-definitionen anses som bredt accepteret, men i USA har jødiske grupper som Progressive Israel Network sat sig imod, at visse stater, for eksempel Kentucky, har gjort IHRA-definitionen til lov, og grupper som Jewish Voice for Peace har helt forkastet IHRA's definition.

Ifølge dr. Yair Wallach, en af forfatterne til den nye deklARATIONEN, frygtede man dengang, at hvis en synagoge blev vandaliseret på grund af Israel-Palæstina-konflikten, ville dette ikke blive registreret som en hadforbrydelse, hvilket det naturligvis burde.

Men som han siger, så har tiderne og den politiske realitet ændret sig: »Denne definition eksisterede i lyset af en tostatsløsning. I 2021 er situationen anderledes: 90 procent af alle palæstinensere på Vestbredden har levet hele deres liv under israelsk herredømme, og udsigten til en statsdannelse er dystert. Hvis palæstinensere vælger at kræve lige rettigheder i en enhedsstat, så er det uacceptabelt at afveje dette med en påstand om, at det er antisemitisme.«

Definitionen i den netop publicerede deklARATION er derfor ganske kort og enkel: »Antisemitisme er diskrimination, fordomme, fjendtlighed eller vold mod jøder som jøder (eller jødiske institutioner som jødiske).«

Misbrug af begrebet

Den nye deklARATION argumenterer for, at »palæstinenserne krav om retfærdighed ... at kritisere eller modsætte sig zionisme som en form for nationalisme eller at argumentere imod, at der findes forskellige forfatningsmæssige ordninger for jøder og palæstinensere i området mellem Jordanfloden og Middelhavet« ikke er antisemitisk. Det samme gælder for »evidensbaseret kritik af Israel« herunder brug af begreber som 'apartheid' eller 'bosættelser'.

DeklARATIONEN afviser også, at forestillingen om dobbeltstandarder – altså at det internationale samfund ikke kritiserer andre staters optræden i samme omfang som Israels – og at BDS-bevægelsen, der ønsker boykot, divesteringer og sanktioner mod Israel, skulle være antisemitisk.

DeklARATIONEN er en vigtig nyskabelse og præcisering, blandt andet fordi staten Israel i høj grad misbruger begrebet antisemitisme til at fordømme og forsøge at lukke munden på personer og institutioner, der er kritiske over for Israels politik, især i de besatte palæstinensiske områder. Man bruger det også til at fordømme BDS-konceptet som et muligt, ikkevoldeligt modstandsredskab mod Israels besættelsespolitik.

Vigtigheden af at holde kampen mod antisemitisme hævet over politik understreges af Eva Illouz, sociolog ved Jerusalems universitet og medforfatter af deklARATIONEN, [i en artikel i den israelske avis Ha'aretz den 15. april](#). Her påpeger hun, hvordan den israelske regering i sin hvidvaskkampagne har misbrugt kampen mod antisemitisme.

Det har ført til sortlistning af israelske ngo'er, akademikere, kunstnere, journalister og almindelige borgere, der har modsat sig, at Israel fortsætter sin besættelse og fratagelse af palæstinenserne grundlæggende menneskerettigheder. Kritikere af Israel stemples let som 'antizionistiske', som så anses for en underkategori under antisemitisme.

Et nyligt offer for denne tendens er den israelske menneskerettighedsorganisation B'Tselem, der har sammenlignet adskillelsen imellem den jødiske og palæstinensiske befolkning i de besatte områder med apartheid.

Vigtig kamp mod antisemitisme

Eva Illouz understreger vigtigheden af at se kampen mod antisemitisme som spydspids i kampen mod racisme i det hele taget, idet had mod jøder er en af de ældste og mest destruktive former for gruppehad. Men begrebet må ikke misbruges.

Den nylige optrapning af konflikten mellem Israel og Palæstina kan også give anledning til overvejelser om, hvad der er antisemitisme, og hvad der ikke er. Når arabiske demonstranter råber slagord mod jøder ved synagoger i Tyskland eller angriber synagoger i Lod og Ramle i Israel, så må de regne med at blive anklaget for antisemitisme, selv om motivationen nok så meget er politisk.

Men når Enhedslisten i Information den 14. maj på baggrund af Human Rights Watch-rapporten om, at Israel praktiserer apartheid i Østjerusalem, Vestbredden og Gaza, opfordrer Folketinget til at anerkende Israels politik som apartheid, så vil anklager om antisemitisme være uretmæssige.

Skal man tilslutte sig kampen for et demokratisk Israel og dermed risikere at blive stemplet som antisemit eller gøre kampen mod antisemitisme til et moralsk anliggende og dermed se bort fra en historisk uretfærdighed begået af israelere mod palæstinenserne?

Eva Illouz mener, at man i deklARATIONEN forsøger at ligestille de to kampe. Det gælder således om at skelne klart mellem på den ene side en legitim meningsdebat om israelske politikker og på den anden side at beskyldte jøder for at være upatriotiske, onde eller i besiddelse af verdenskontrollen.

Målet er ifølge Eva Illouz at genvinde det rigtige fokus og den moralske klarhed i kampen mod antisemitisme. Hun understreger, at »vi må opretholde reglerne for ordentlig debat frem for at engagere os i udstødelse. Kun således kan vi modsætte os den betydningsmæssige og moralske udvanding af antisemitismebegrebet«.

Derfor må vi nødvendigvis føre den nye deklARATIONENS seriøse og kritisk-akademiske tilgang til antisemitismen videre her i Danmark og blandt vores egne politikere.

Uffe Gjerding er uddannet teolog